

کتابخانه جامع
جامعہ العلوم
معاونت برائے
مرکز جهانی علوم اسلامی

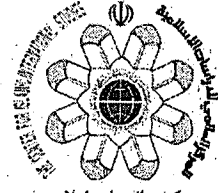
در علمائے نامی

مرکز جهانی علوم اسلامی

مدرسہ عالی امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ

پایان نامہ کارشناسی ارشد

گروه فقہ و اصول

مرکز جهانی علوم اسلامی
موسسین: آیت الله العظمیٰ امام خمینی رحمۃ اللہ علیہ و دیگر علمائے نامی

اصول سیاست خارجی اسلام

در فقہ امامیہ

استاد راهنما

حجت الاسلام و المسلمین احمد قدسی

استاد مشاور

حجت الاسلام و المسلمین مسلم قلی پور

نگارش

محمد رضا امینی

سال تحصیلی: ۸۵ - ۸۴

کتابخانه جامع مرکز جهانی علوم اسلامی
شماره ثبت: ۱۹۳۳
تاریخ ثبت:

سپاس گزاری

درآغاز خدا را برتوفیق تدوین این رساله
سپاس گزار ده و آلاى شمارش ناپذیر را
شکرمی گوئیم وستایش به مقتضای ادب می
دانم از همه اساتید محترم و بزرگوار که
درطول ایام تحصیل از محضر شان توفیق
کسب فیض و بهره گرفتن از خرمن دانش
و حاصل یک عمر تلاش عملی آنان را یافته
ام، نهایت تقدیر و تشکر را به جا آورده و
عزت و سعادت و سلامتی و توفیق روز افزونه
یکایک آنان را مسئلت دارم .

فهرست مطالب

۱	چکیده
۲	مقدمه
۲	اهمیت و ضرورت تحقیق یا (انگیزه انتخاب موضوع)
۳	سوال اصلی
۳	روش تحقیق :
۴	فصل اول : کلیات
۵	معنای لغوی سیاست :
۵	۱. سیاست در زبان عربی
۶	۲. سیاست در زبان فارسی
۶	۳. سیاست در زبان انگلیسی
۷	سیاست از نظر اصطلاح :
۷	الف. تعریف سیاست از دیدگاه متفکرین غربی:
۷	۱. هارولد. ژ. لاسکی:
۷	۲. مک آیور:
۸	۳. موریس دوروژه:
۸	۴. برتران دوژونل:
۹	۵. از نظر (لاسول):
۹	۶. از نظر (دیوید ایستون):
۹	۷. (هارولد. ژ. ه. لاسکی):
۹	ب. تعریف علم سیاست از دیدگاه اسلام:
۱۰	۱. نظر قرآن کریم
۱۱	۲. کاربرد واژه سیاست در دیگر متون دینی :
۱۲	ج. تعریف سیاست از دیدگاه اندیشمندان مسلمان :
۱۲	۱. خواجه نظام الملک
۱۲	۲. ابونصر فارابی
۱۳	۳. ابوحامد غزالی

۱۳	..... ۱. سیاست انبیاء
۱۳	..... ۲. سیاست خلفا سلاطین و ملوک
۱۴	..... ۳. سیاست علما
۱۴	..... ۴. سیاست واعظان
۱۴	..... ۴. امام خمینی:
۱۶	..... معاهدات بین المللی
۱۶	..... تعریف:
۱۶	..... اسلام و معاهدات بین المللی
۱۷	..... ملاک اعتبار قرار دادهای بین المللی :
۱۹	..... اسلام و مرجع تصویب معاهدات بین المللی :
۲۱	..... مروری کلی بر بعضی از قراردادهای بین المللی :
۲۱	..... واژه نامه قراردادهای :
۲۱	..... ۱. اتحاد (Allioneb) :
۲۱	..... ۲. استرداد مجرمین: Enterition of criminals
۲۱	..... ۳. پروتکل Protocol
۲۲	..... ۴. قرار داد تحت الحمايگی Proteotorate
۲۲	..... ۵. قرار داد ذمه:
۲۲	..... ۶. اصل دول كامله الوداد The most faroured nation clause
۲۳	..... ۷. کنوانسیون convention
۲۵	..... (معاهدات و قراردادهای بین المللی در اسلام)
۲۵	..... تقسیم بندی جهان:
۲۵	..... فقهای اسلام جهان را به دو قسمت تقسیم می کند ۱. دارالاسلام ۲. دارالکفر
۲۵	..... دارالاسلام :
۲۶	..... ۱. تعریف دار الاسلام از نظر فقها:
۲۶	..... فقها از دار الاسلام تعریف های مختلفی نموده:
۲۸	..... ۲. دارالکفر:
۲۸	..... اقسام دارالکفر:
۲۸	..... ۱: دارالحرب:
۲۸	..... الف: زیدیه و دارالحرب:
۲۸	..... ب: مذهبی حنفی دارالحرب:
۲۸	..... ج: فقه شیعه دارالحرب:

۲۹	۲: دارالذمه : .....
۲۹	دار الذمه به سه صورت است : .....
۳۰	۳. دار العهد : .....
۳۰	۱. دارالعهد از نظر قرآن : .....
۳۰	۲. دارالعهد از نظر روایات : .....
۳۰	۴. دار الامان : .....
۳۱	۵. دارالهدنه : .....
۳۱	الف: هدنه در لغت .....
۳۱	ب: و در اصطلاح: .....
۳۲	۶. دار الصلح : .....
۳۲	اقوال فقهاء: .....
۳۶	قرار داد صلح در منشور امام علی <small>علیه السلام</small> : .....
۳۶	اراضی صلح : .....
۳۷	۷. دارالبغی: .....
۳۷	فقها برای صدق عنوان بغی چهار شرط قائل شده اند : .....
۳۸	قیام علیه کدام دولت اسلامی: .....
۴۰	مقابله با بغا: .....
۴۱	۸. دارالحیاد: .....

فصل دوم: قاعده نفی سبیل ۴۴

قاعده نفی سبیل ۴۵

۴۶	معنای لغوی سبیل : .....
۴۶	معنا سبیل از نظر فقها : .....
۴۷	معنای سبیل از نظر مفسرین : .....

مدرك قاعده نفی سبیل : ۴۸

۴۹	بر داشت فقهاء عظام از آیه : .....
۵۰	نظریه مفسرین در رابطه با آیه مورد بحث: .....
۵۱	۱. نظریه اول : .....
۵۳	۲. نظریه دوم : .....
۵۴	۳. نظریه سوم : .....
۵۵	۴. نظریه چهارم : .....

۵۰	..... نظریه پنجم :
۵۷	..... طرح اشکالات بر آیه نفی سبیل :
۵۸	..... پاسخ از این اشکال :
۵۹	..... ۲. اشکال دوم :
۵۹	..... پاسخ که از این اشکال داده شده :
۵۹	..... ۳- اشکال سوم :
۶۰	..... پاسخ که از اشکال داده شده است :
۶۱	..... دومین دلیل برای اثبات قاعده نفی سبیل روایت اعتیلاء:
۶۱	..... اشکال وارده بر حدیث اعتیلاء :
۶۱	..... ۱- ضعف سند روایت :
۶۳	..... ۲- ضعف دلالت روایت :
۶۴	..... دلیل سوم برای اثبات قاعده نفی سبیل اجماع است :
۶۵	..... اشکال بر اجماع :
۶۶	..... دلیل چهارم: برای اثبات قاعده نفی سبیل دلیل اعتبار یا مناسبت حکم و موضوع :
۶۷	..... اشکال بر دلیل اعتبار :
۷۰	..... دلیل پنجم:
۷۰	..... اشکال بر دلیل فوق :
۷۰	..... دلیل ششم:
۷۱	..... جواب از این استدلال :
۷۲	..... نتیجه گیری :
۷۵	..... موارد تطبیق قاعده نفی سبیل در روابط بین الملل:
۷۵	..... ۱. اولین مورد: ازدواج زن مسلمان با مرد غیر مسلمان :
۷۹	..... اما ازدواج با زنان اهل کتاب :
۷۹	..... ۱. فقهاء شیعه :
۸۱	..... ۲. فقهاء اهل سنت با ازدواج با اهل کتاب :
۸۲	..... ازدواج با زنان غیر اهل کتاب :
۸۲	..... فقهاء شیعه :
۸۳	..... فقهاء اهل سنت :
۸۴	..... ازدواج با زنان ناصبیان و غالیان :

دومین مورد : ۸۶

روابط اقتصادی مسلمانان با کفار: ۸۶

اصل اولی در روابط اقتصادی مسلمانان با کافران : ۸۷

روابط اقتصادی با کافران حربی ۸۷

الف : مبانی درستی دادوستدها، در شریعت اسلام ۸۸

ب. سیره معصومین علیهم السلام : ۸۹

مزارعه : ۹۰

شرکت : ۹۰

اجاره : ۹۱

استثنای از قاعده اولی: ۹۱

قاعده کلی: ۹۲

۱. اصل استقلال و سیادت اسلامی : ۹۲

۲. حرام بودن دادوستد با کافران : ۹۳

نتیجه گیری کلی : ۹۶

یکی از موارد که خارج شده از ادله اولیه فروش سلاح به کافران ۹۶

یکی از مورد که خارج شده از ادله اولیه فروش قرآن به غیر مسلمانان : ۹۷

الف : آیا کافران مالک قرآن می شود؟ ۹۷

ب : آیا می توان قرآن کریم را به کافر فروخت ؟ ۹۷

فقهای شیعه ۹۷

۳. شیخ انصاری : ۹۸

کاشف الغطاء : ۱۰۰

نظر امام خمینی (ره) ۱۰۲

یکی از موارد که از اصل اولیه خارج شده است شفعه کافر نسبت به مسلمان است : ۱۰۶

شفعه در لغت : ۱۰۶

در اصطلاح : ۱۰۶

در نظر فقهاء شیعه ۱۰۷

مذاهب اهل سنت ۱۰۷

دلیل ممنوعیت شفعه : ۱۰۸

نقل و بررسی ادله اثبات کننده شفعه کافر ذمی نیست به مسلمان : ۱۱۱

ممنوعیت شفعه کافر بر مسلمان حکم ثانوی است : ۱۱۳

- یکی از موارد که از اصل اولیه خارج شده فروش زمین به کافر است ۱۱۵
- سومین مورد: ۱۱۷
- اشتغال اتباع کشورهای اسلامی در کشورهای غیر اسلامی: ۱۱۷
- چهارمین مورد: ۱۲۳
- استقراض کشورهای مسلمان از کشورهای غیر مسلمان: ۱۲۳
۵. پنجمین مورد: ۱۲۵
- منع استشاره از کافر: ۱۲۵
- ششمین مورد: ۱۲۷
- استرداد مجرمین مسلمان به غیر کشورهای اسلامی: ۱۲۷
- استرداد مجرمین در اسلام: ۱۲۸
- هفتمین مورد: ۱۳۲
- عدم ثبوت حق قصاص برای اتباع کشورهای غیر مسلمان ۱۳۲
- نمونه های استعمال قاعده نفی سبیل توسط فقهای متأخر: ۱۳۵
۱. تحریم تنباکو: ۱۳۵
۲. کاپیتولاسیون: ۱۳۶
- فصل سوم: تألیف قلوب ۱۴۳
- تألیف قلوب ۱۴۴
- معنای لغوی تألیف: ۱۴۴
- معنای فقهی تألیف قلوب: ۱۴۵
- تألیف قلوب در جنگ جنین: ۱۴۶
- استفاده سیاسی از تألیف قلوب: ۱۴۹
- نتیجه ۱۵۲
- مصادیق و موارد المؤلفه القلوب: ۱۵۳
- الف: المؤلفه قلوب مخصوص کفار است: ۱۵۳
- ب: مؤلفه قلوب مسلمانان و کفار را شامل می شود: ۱۵۴
- ج. منظور از مؤلفه قلوبهم مسلمانان ضعیف الایمان است: ۱۵۶
- د. منظور از مؤلفه قلوبهم منافقان است: ۱۵۷
- ر: منظور اصل تألیف قلوب عام است: ۱۵۸

- ۱۶۰ ..... مؤلفه قلوب در روایات :
- ۱۶۳ ..... نظریه فقها اهل سنت :
- ۱۶۵ ..... اقوال در باره نسخ یا عدم نسخ حکم تألیف قلوب :
- ۱۶۶ ..... ۱. عدم نسخ :
- ۱۶۸ ..... ۲. نسخ حکم :
- ۱۶۹ ..... ادله مدعیان نسخ :
- ۱۶۹ ..... ۱. فعل عمر :
- ۱۶۹ ..... ۲. در اقلیت بودن مسلمانان :
- ۱۶۹ ..... جواب یوسف قرضاوی :
- ۱۷۲ ..... اما سوال دوم :
- ۱۷۲ ..... جواب فقهاء :
- ۱۷۳ ..... نتیجه گیری :
- ۱۷۷ ..... کیفیت کار برد اصل تألیف قلوب در این عصر :
- ۱۷۹ ..... فصل چهارم: جهاد :
- ۱۸۰ ..... اصول سیاست خارجی اسلام :
- ۱۸۰ ..... جهاد :
- ۱۸۰ ..... جهاد در لغت :
- ۱۸۰ ..... در فرهنگ فارسی :
- ۱۸۱ ..... جهاد در اصطلاح :
- ۱۸۱ ..... اصطلاحی جهاد از نظر فقهاء :
- ۱۸۲ ..... جهاد معنوی و اهمیت آن :
- ۱۸۳ ..... تقسیم بندی آیات جهاد و قتال :
- ۱۸۴ ..... ۱. آیات تشریح جهاد :
- ۱۸۵ ..... ۲. فضیلت و برتری جهاد :
- ۱۸۷ ..... دوستی خداوند :
- ۱۸۷ ..... پاداش بزرگ :
- ۱۸۸ ..... معامله با خدا :
- ۱۸۸ ..... پاداش بزرگ و درجات والا :
- ۱۸۹ ..... امتحان بوسیله جهاد :

- ۱۹۰..... فضیلت برتری جهاد
- ۱۹۰..... ساختن افراد: .....
- ۱۹۲..... ۳. نکوهش سستی کنندگان در جهاد: .....
- ۱۹۵..... ۴. آیاتی که امر به جهاد می کند .....
- ۱۹۷..... ۵. جهاد با اهل کتاب: .....
- ۱۹۸..... ۶. بیان فلسفه جهاد .....
- ۱۹۹..... پیکار برا انداختن فتنه و فساد .....
- ۱۹۹..... قتال برای دفاع از مظلومان و مستضعفان .....
- ۲۰۰..... جهاد و شهادت از دیدگاه نهج البلاغه: .....
- ۲۰۱..... جهاد در نهج البلاغه به چهار بخش تقسیم شده .....
- ۲۰۱..... ۱. فضیلت جهاد و عواقب ترک آن .....
- ۲۰۶..... ۲. پایداری و مقامت در میدان جهاد: .....
- ۲۰۷..... ۳. فنون مبارزه و روش جنگ: .....
- ۲۰۸..... ۴. شوق شهادت در راه جهاد برای خدا: .....
- ۲۱۰..... تقسیمات جهاد واحکام آن: .....
- ۲۱۱..... جهاد ابتدائی از نظر روایات: .....
- ۲۱۲..... نظریه فقها درباره جهاد ابتدائی: .....
- ۲۱۷..... نظریه مفسرین در مورد جهاد ابتدائی: .....
- ۲۱۷..... ۱. نظریه علامه طباطبائی .....
- ۲۱۸..... اشکالی از سوی بعضی از مبلغین نصاری: .....
- ۲۱۸..... پاسخ این اشکال: .....
- ۲۱۹..... ۲. تفسیر الکاشف: .....
- ۲۱۹..... ۳. تفسیر المنار معتقد است .....
- ۲۲۰..... **جهاد دفاعی: .....**
- ۲۲۱..... اقسام جهاد دفاعی: .....
- ۲۲۱..... اما قسم اول: .....
- ۲۲۲..... قسم دوم: .....
- ۲۲۳..... قسم سوم: .....
- ۲۲۴..... قسم چهارم: .....
- ۲۲۵..... فلسفه و هدف جهاد در اسلام: .....
- ۲۲۶..... فلسفه جهاد در اسلام به دو مرحله باز می گردد: .....

- ۲۲۶..... ۱. مرحله اول:
- ۲۲۶..... ۲. مرحله دوم:
- ۲۲۶..... بعضی گفتند اسلام دین شمشیر و تحمیل است
- ۲۲۷..... جواب:
- ۲۲۷..... ۱. عدم اطلاع کافی
- ۲۲۷..... ۲. غرض ورزی و انتقام جوی
- ۲۲۷..... دلیل اول آیاتی قرآنی:
- ۲۲۸..... دلیل دوم تاریخ:
- ۲۲۹..... دلیل سوم استدلال عقلی:
- ۲۳۱..... **اسراء جنگی:**
- ۲۳۲..... **فصل پنجم: پناهندگی.**
- ۲۳۳..... **اصل پناهندگی در اسلام:**
- ۲۳۴..... **معنای لغوی:**
- ۲۳۵..... **معنای اصطلاحی استیجاره و امان (پناهندگی):**
- ۲۳۵..... ۱. در نزدی فقهای:
- ۲۳۵..... ۲. تعریف پناهندگی در منابع بین المللی:
- ۲۳۶..... **ادله فقهاء:**
- ۲۳۶..... ۱. آیه قرآن
- ۲۳۸..... ۲. روایات:
- ۲۴۱..... ۳. سیره:
- ۲۴۱..... ۴. اجماع:
- ۲۴۲..... **قرار داد پناهندگی عقد لازم است؟**
- ۲۴۲..... عقود به سه دسته تقسیم می شود:
- ۲۴۲..... ۱. عقود که از دو طرف لازم است.
- ۲۴۲..... ۲. عقد که از دو طرف جایز است.
- ۲۴۲..... ۳. عقود که از یک طرف جایز و از طرف دیگر لازم است.
- ۲۴۴..... **ماهیت حقوقی پناهندگی در منابع بین المللی:**
- ۲۴۵..... در ماده ۳۱:
- ۲۴۵..... در ماده ۳۲:

۲۴۶	در ماده ۳۳
۲۴۶	اعلامیه حقوق بشر:
۲۴۷	نتیجه گیری:
۲۴۷	پناهندگی در ادیان دیگر:
۲۴۷	۱. پناهندگی در دین یهود:
۲۴۸	۲. پناهندگی در دین مسیح:
۲۴۹	شرایط پناهندگی (امان) در فقه اسلامی و منابع بین المللی:
۲۴۹	شرایط پناهندگی در فقه اسلامی:
۲۴۹	الف. فقدان ضرر:
۲۵۰	ب. شرط مدت:
۲۵۲	شرایط پناهندگی در منابع بین المللی:
۲۵۳	حقوق پناهنده در کشور پذیرنده در فقه امامیه و منابع بین المللی:
۲۵۳	۱. حقوق بیگانگان:
۲۵۳	۲. حقوق پناهندگان:
۲۵۳	حقوق پناهنده در کشور پذیرنده بر اساس فقه امامیه:
۲۵۳	۱. تأمین اجتماعی:
۲۵۴	۲. امنیت اجتماعی:
۲۵۶	۳. کسب دانش:
۲۵۶	۴. آزادی مذهب:
۲۵۸	تورات از نظر قرآن:
۲۵۸	انجیل از نظر قرآن:
۲۵۹	بحث آزادی:
۲۶۰	۵. حق انتخاب مسکن:
۲۶۱	۱. منطقه حرم:
۲۶۱	۲. مساجد مسلمین:
۲۶۱	۳. مناطق که در قرارداد پناهندگی ذکر شده است:
۲۶۱	۶. حق مالکیت:
۲۶۱	حقوق پناهنده در حقوق بین المللی:
۲۶۲	اعلامیه حقوق بشر:

۲۶۳..... حمایت بین المللی از پناهندگان :

۲۶۶..... احوال شخصیه پناهنده:

۲۶۶..... احوال شخصیه پناهنده در فقه امامیه :

۲۶۷..... احوال شخصیه پناهنده در منابع بین المللی :

۲۶۸..... فرق بین اقامتگاه و محل سکونت :

۲۶۸..... تکلیف پناهنده در کشور پذیرنده :

۲۶۸..... در فقه امامیه :

۲۶۹..... در منابع بین المللی :

۲۷۰..... خلاصه

۲۷۴..... فهرست منابع

چکیده

در این قسمت در صدیدیم که به آنچه در نوشتار گذشت، نگاهی کوتاه و گذرا بیفکنیم در آغاز طی سخن کوتا و مقدمه گونه تعریفی از روابط بین الملل، سیاست خارجی، از منظر لغت و اصطلاحی فقهی و حقوقی پرداختیم

سپس به معاهدات بین المللی، تعریف معاهدات و نظر اسلام در رابطه با معاهدات بین المللی بیان شده است.

و سپس بر گونه قرار دادهای بین المللی مرور شده است و نظر متفکرین معاصرین و گذشته بیان شده است. از قبیل اتحاد، استرداد مجرمین، بیانیه، پروتکل، مقاوله نامه، پیمان، قرار داد تحت الحمایگی، تفاهم نامه قرار داد، اصل کامله الوداد، کنوانسیون.

سپس معاهدات بین المللی در اسلام بحث شده است از قبیل: دارالحرب، دارالاسلام، دارالصلح، دارالخراج، دارالعهد، معاهدین، عقد امان، عقد هدنه، قرار داد ذمه و...

سپس قاعده نفی سیل از قبیل معنا لغوی نفی سیل و معنای اصطلاحی نفی سیل از نظر فقهای جهان اسلام مورد بحث قرار گرفته است.

سپس مفاد قاعده نفی سیل، مستندات قاعده نفی سیل و تطبیق آن بر مصادیقش مورد توجه قرار گرفته است. امور زیر از جمله مصادیق آن به حساب می آید:

ازدواج بازن غیرمسلمان، استخدام اشتغال در کشور های غیر مسلمان، حق شفعه، استرداد مجرمین، فروش قرآن به غیر مسلمان و...

بعد از آن تألیف القلوب و تعریف آن از منظر لغویین، از منظر علما و فقهای جهان اسلام اعم از معاصر و گذشته، و مفاد اصل تألیف القلوب و مباحث دیگر مرتبط با آن مورد بحث قرار گرفته است.

سپس به مباحث مرتبط به جهاد مورد توجه قرار گرفته است.

در ارتباط با پناهندگی، در ابتدای تعریف از واژه پناهندگی از منظر لغویین و از منظر علما مطالب از این قبیل بحث شده است. سپس ماهیت حقوقی پناهندگی در فقه و انواع پناهندگی و حقوق پناهندگان در کشور پذیرنده بیان شده است.

سپس حمایت بین المللی از پناهندگان و اعلامیه حقوق بشر و هم چنین احوال شخصیه پناهنده در کشور پذیرنده بر اساس فقه امامیه و منابع بین المللی و تکالیف پناهنده در کشور پذیرنده بر اساس فقه امامیه و منابع بین المللی مورد بحث واقع شده است.

مقدمه

موضوع این رساله از نام این رساله پیدا است (موضوع رساله) به نیکی قابل در یافت است که موضوع رساله آن دسته از قواعد فقهی است که از دیدگاه اسلام جنبه زیربنای برای سیاست خارجی اسلام داشته و شکل و جهت و اهداف روابط خارجی اسلام را ترسیم میکنند و دولت اسلامی باید سیاست خارجی خود را بر مبنای آنها تنظیم کند...

قواعد فقهی که در این رساله به بحث گرفته میشود قواعدیست که به تازگی بر آنها دسته یافته شده باشد بلکه همواره به گونه های گوناگون مورد بحث بوده، ولی در مقام تطبیق و تبیین کاربرد آنها، تنها به کار برد آنها در حوزه ی مسائل فردی اشخاص به بحث گرفته شده است و نظری که این قواعد به امور عمومی امت اسلامی می داشته و تاثیر که بر ترسیم خط مشی و سیاست دولت اسلامی دارند، کم و بیش نادیده گرفته شده است، در حالیکه اغلب قواعد فقهی، ملاک های فراگیر هستند که هم احکام اشخاص را در مسائل مختلف شخص کرده، هم تکلیف مسائل کلان جامعه را روشن می کند.

اهمیت و ضرورت تحقیق یا (انگیزه انتخاب موضوع)

باتوجه به آنچه در بخش پیشین ذکر شد این رساله در صدد پژوهش پیرامون سیاست خارجی اسلام در حوزه علوم اسلامی است.

اهمیت روابط خارجی و بین المللی برای احدی پوشیده نیست، چرا که در دوران زندگی می کنم که ارتباطات جهان را به صورت دهکده در آورده است، بسیار از مرزها را از خاصیت و تاثیر انداخته و فاصله جغرافیایی را کم رنگ کرده است، و روابط سیاسی، فرهنگی، اقتصادی، اجتماعی به صورت یک واقعیت گریز ناپذیر ملت ها و کشورها و... در آمده است و باتوجه به اینکه ارتباط با این کشورها در ابعاد مختلف از جمله بهد فقهی، پیش فرضهای

نظری و راهنکارهای عملی خاصی را طلب میکند اهمیت و ضرورت تحقیق موضوع فوق‌کاملاروشن است زیرا اگر بخواهیم رابطه ای اسلامی داشته باشیم و از چهار چوب حدود و مرزهای فقهی خارج نشویم نیازمند بررسی جدی اصول و ضوابط هستیم که از آیات و روایات و سیره عملی پیامبر (ص) و اهل بیت (ع) استفاده میشود.

سوال اصلی :

از دیدگاه فقه امامیه، اسلام در روابطش با کشورهای بیگانه از چه اصول و قواعد تبعیت می کند؟

سوالات فرعی :

۱. آیامی توانیم قاعده نفی سبیل را به عنوان یکی از اصول سیاست خارجی اسلام حساب کرد؟
۲. آیا تالیف قلوب میتوان به عنوان یکی از اصول سیاست خارجی اسلام حساب کرد؟
۳. آیامی توانیم جهاد را به عنوان یکی از اصول سیاست خارجی اسلام حساب کرد؟
۴. آیامی توانیم پناهندگی را به عنوان یکی از اصول سیاست خارجی اسلام حساب کرد؟

روش تحقیق :

روش تحقیق در این رساله مسائلی که درین رساله گرد آوری شده است بامراجعه به کتابخانه های مختلف و معتبر در جمهوری اسلامی ایران گرد آوری شده . و سپس تنظیم و تدوین پرداخته شده است

فصل اول : کلیات

معنای لغوی سیاست :

۱. سیاست در زبان عربی

کلمه سیاست در قواعد زبان شناختی عربی مصدر است و در معانی نسبتاً متعددی به کار می

رود.

(اداره کردن و تدبیر امور) یکی از معنی حقیقی این واژه است که نسبت به سایر معانی کار برد

فراوانی دارد.

۱. لويس معلوف در (المنجد) در باره ماده (ساس) می نویسد:

(ساس - سياسة القوم: دبرهم و تولى امرهم، امور سیاسی و زعامت قوم را به دست گرفت) و سياسة

استصلاح الخلق بار شاد هم الرى الطريق المنجى فى العاجل و لاجل ۱

۲. (تاج العروس) نیز در این باره می نویسد:

ساسة الامر ساسة: قام به، یعنی به انجام امور سیاسی پرداخت،

والسياسة القيام على الشى بما يصلحه: علاوه بر این، سیاست دارای معانی مجازی نیز هست

نظیر، سست لرعيتيه سياسة با لكسر أمرتها ونهيتها. ۲.

۳. المعجم العربى الحديث هم می افزاید: ساسة - الوالى الرعيتيه: حاکم امور مردم به دست

گرفت و به ایداره آنها پرداخت.

ولاسیاسة هی استصلاح الخلق بارشادهم بما یصلحهم، این کلمه نیز به معنای اداره کردن امور

مردم و حکومت نمودن بر آنها آمده است^۳

بنا براین واژه سیاست در زبان عربی در اصل به معنی اداره کردن امور به کار می رود و معانی

۱. لويس معلوف، المنجد ج ص ۳۶۲

۲ محمد مرتضى زبيدي، تاج العروس ج ۸، ماده ساس

۳ فرهنگ لاروس، ترجمه سيد حميد طبيبان ج ۲

دیگری از قبیل مار و نهی کردن فرمان راندن و حکومت نمودن و... جنبه مجازی دارند.
پیوستگی عمیقی که میان معانی مجازی با معانی حقیقی سیاست وجود دارد در واقع، مصحح
اطلاق این واژه بر معانی مجازی شده است.

۲. سیاست در زبان فارسی

فرهنگ های زبان فارسی با توجه به ریشه عربی واژه سیاست معانی متعددی برای آن ذکر نموده
اند که با مفاهیم عربی آن قرابت بسیاری دارد.
مرحوم دهنخدا معانی متعددی از واژه سیاست را به نقل از فرهنگ های زبان فارسی آورده
است.

از جمله سیاست: پاس داشتن ملک (غیاث اللغات) (آندراج) نگاهداشتن (دهار) حفاظت
نگاهداری حراست حکم راندن بر رعیت (غیاث اللغات) (آندراج) رعیت داری کردن (متهی
الارب) حکومت و ریاست و داوری (ناظم الاطبا) ضبط ساختن مردم از فسق به ترسانیدن و زدن
(آندراج) (غیاث اللغات) محافظت حدود و ملک (ناظم الاطبا) عدالت (ناظم الاطبا) اجرای حکم با
عدالت و آزار و اذیت (ناظم الاطبا)

دکتر مهشید مشیری در (فرهنگ زبان فارسی) به پنج معنی از سیاست اشاره می کند: ۱. حکمرانی
اداره امور مملکت ۲. سزا جزا تنبیه ۳. (سیاسی) روش اداره امور داخلی و خارجی کشور. (پلتیک) ۴.
زرنگی ۵. روش صحیح زندگی و رفتار. با دیگران

۳. سیاست در زبان انگلیسی

۱) B.B.C English Dictionary : Politics: (۱) politics is the actions or
activities which people use to achieve power in a country, society or
organization.

(سیاست، اعمال یا فعالیت هایی است که مردم برای به دست آوردن قدرت در یک کشور، جامعه یا
سازمان به کار می برند.)

-your politics are your belief about how a country should be governed-